

ИЗВЈЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ
ДИРЕКЦИЈЕ ЗА ЦИВИЛНО ВАЗДУХОПЛОВСТВО
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ЗА 2009. ГОДИНУ

Број: 01-03-06-16-1-875/10

Сарајево, април 2010. године

САДРЖАЈ

I	МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА	3
II	НАЛАЗИ И ПРЕПОРУКЕ	5
1.	Увод	5
2.	Поступање по ранијим препорукама	5
3.	Систем интерних контрола	6
4.	Буџет	8
5.	Текући издаци	9
5.1.	Плате запослених	9
5.2.	Накнаде за рад у комисијама	9
5.3.	Накнаде студентима и ученицима	10
5.4.	Путни трошкови	10
5.5.	Услуге репрезентације	11
5.6.	Услуге стручног образовања	11
6.	Информациони систем	12
7.	ВНАТМ стратегија	12
III	КОРЕСПОНДЕНЦИЈА	14

Прилози:

Табела 1. Анализа одобреног и извршеног буџета за 2009. год.	15
--	----

I МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА

Основ за ревизију

Извршили смо ревизију финансијских извјештаја **Дирекције за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине** (у даљњем тексту: БХДЦА) и усклађености пословања са важећом законском регулативом за годину која се завршава на дан 31. децембра 2009. године.

Одговорност руководства

Руководство БХДЦА је одговорно за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја у складу са прихваћеним оквиром финансијског извјештавања тј. Правилником о финансијском извјештавању институција БиХ (Службени гласник БиХ, број 33/07) и Правилником о рачуноводству буџета институција БиХ (број 01-Ст4-16-1810/05). Ова одговорност обухвата: успостављање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја који не садрже материјално значајне погрешне исказе, одабир и примјену одговарајућих рачуноводствених политика и рачуноводствене процјене које су разумне у датим околностима. Руководство је такође одговорно за усклађеност пословања БХДЦА са важећим законским и другим релевантним прописима.

Одговорност ревизора

Наша је одговорност да изразимо мишљење о финансијским извјештајима на основу ревизије. Ревизију смо извршили у складу са Законом о ревизији институција Босне и Херцеговине (Службени гласник БиХ, број 12/06), INTOSAI ревизијским стандардима (Службени гласник БиХ, број 5/01) и Међународним стандардима ревизије (ISA). Ови стандарди налажу да радимо у складу са етичким захтјевима и да ревизију планирамо и извршимо на начин који омогућава да се, у разумној мјери, увјеримо да финансијски извјештаји не садрже материјално значајне погрешне исказе, те да је пословање усклађено са важећим законским и другим релевантним прописима.

Ревизија укључује спровођење поступака у циљу прибављања ревизионих доказа о усклађености пословања и о износима и објелодањивањима датим у финансијским извјештајима. Избор поступка је заснован на просуђивању ревизора, укључујући процјену ризика материјално значајних погрешних исказа у финансијским извјештајима. Приликом процјене ризика ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, у циљу осмишљавања ревизионих поступака који су одговарајући у датим околностима, али не у циљу изражавања одвојеног мишљења о ефективности интерних контрола. Ревизија такође укључује оцјену примијењених рачуноводствених политика и значајних процјена извршених од стране руководства, као и оцјену опште презентације финансијских извјештаја.

Сматрамо да су прибављени ревизијски докази довољни и одговарајући и да обезбјеђују основ за мишљење ревизора.

Основа за мишљење са резервом

Као што је наведено у тачки 5. Извјештаја утврђени су одређени недостаци и неправилности који се односе на издатке за плате, накнаде за рад у комисијама, путне трошкове, услуге репрезентације и услуге стручног образовања.

Мишљење са резервом

Према нашем мишљењу, осим за могуће ефекте описане у Основама за мишљење са резервом, финансијски извјештаји БХДЦА приказују фер и истинито, по свим битним питањима, стање имовине и обавеза на дан 31. децембра 2009. године, резултате пословања и извршење буџета за годину која се завршава на тај дан и у складу су са прихваћеним оквиром финансијског извјештавања.

Финансијско пословање БХДЦА у току 2009. године било је у свим материјално значајним аспектима усклађено са важећом законском регулативом, осим за могуће ефекте који су наведени у Основи за мишљење са резервом.

Истицање предмета

Не изражавајући резерву на дато мишљење, скрећемо пажњу на недовољну ефикасност у:

- функционисању система интерних контрола у процесима описаним у тачки 3. Извјештаја и
- реализацији пројекта "ВНАТМ стратегија" започетог у 2005. години, како је то описано у тачки 7. Извјештаја.

Сарајево, 16.04.2010. године

**Замјеник генералног
ревизора**

Џевад Некић

Генерални ревизор

Миленко Шего

II НАЛАЗИ И ПРЕПОРУКЕ

1. Увод

За цивилно ваздухопловство и контролу летења овлаштено и одговорно је Министарство транспорта и транспорта. БХДЦА је самостална управна организација у оквиру Министарства комуникација и транспорта установљена Законом о ваздухопловству БиХ

Одредбама наведеног Закона, између осталог, уређена је организација и управљање БХДЦА, овлаштења и одговорности, односи с ентитетским дирекцијама за цивилно ваздухопловство и дефинисана надлежност. БХДЦА је надлежна за обезбјеђење услова за безбједан ваздушни саобраћај у ваздушном простору БиХ, а нарочито за:

- овлаштења у области цивилног ваздухопловства и контроле летења;
- опште услове за ваздухопловство;
- обавезе и одговорности у погледу ваздушне навигације;
- ваздухопловну инспекцију;
- услуге у ваздушној пловидби;
- аеродроме;
- потрагу и спасавање;
- авионе;
- ваздухопловно овлаштено и ваздухопловно стручно особље;
- ваздухопловне оператере и друге дјелатности у ваздухопловству;
- истраживање несрећа и инцидената, безбједност цивилног ваздухопловства и
- прекршаје у ваздухопловству.

БХДЦА се финансира из Буџета институција БиХ и из прихода које остварује путем наплате накнада за пружања услуга рутне ваздушне навигације, односно из средства од прелета.

2. Поступање по ранијим препорукама

Канцеларија за ревизију институција Босне и Херцеговине извршила је финансијску ревизију за 2008. годину у БХДЦ и изразила мишљење с резервом на финансијске извјештаје и законитост пословања. Основу за изражавање мишљења чинили су издаци по основу услуга стручног образовања и уговора о дјелу, који нису били извршени у складу са релевантним прописима, те процедуре јавних набавки које нису биле проведене у складу са важећим прописима.

Поред исказаног мишљења сматрали смо потребним да предложимо одређене препоруке за успоставу ефикаснијег система интерних контрола. Освртом на препоруке дате у ревизорском извјештају, те увидом у предузете активности утврдили смо слједеће:

Реализоване препоруке:

- У току 2009. године нису вршене исплате накнада запосленицима за празничне поклоне.

- Успостављен је ефикаснији систем интерних контрола при провођењу поступака јавних набавки.
- Попис средстава и извора средстава извршен је према важећим упутствима.
- Дефинисана и спроведена полисе аутентификација за приступ информационим ресурсима.

Препоруке чија је реализација у току:

- Процес планирања и даље није ефикасан, али постоје и објективни разлози који утичу на ефикасност, а везани су за трансформацију ваздухопловних институција.
- Успостава квалитетнијег документовања система, израде безбједносне политике и процедура за креирање резервних копија, као и опоравка у случају нежељених догађаја.

Нереализоване препоруке:

- Није успостављен ефикасан систем интерних контрола над издацима за стручно образовање и уговоре о дјелу.
- Није успостављен ефикасан систем контроле свеобухватности и правилности евидентирања трошења средстава прелета.
- Нису дефинисани планови развоја информатике и документације за све надоградње и модификације апликативног софтвера, а које су развили спољни добављачи.

3. Систем интерних контрола

Одговорност за успостављање и примјену система интерних контрола¹ је на руководству БХДЦА. Руководство БХДЦА чине генерални директор и два замјеника генералног директора.

Генерални директор израђује приједлог организације БХДЦА, а Правилником о унутрашњој организацији Министарства комуникација и транспорта БиХ утврђују се број радних мјеста у БХДЦА, званични назив и опис послова сваког радног мјеста, врста и сложеност задатка, као и потребна стручна спрема. На основу расположиве документације утврђено је да су током године, по уговорима о раду на одређено вријеме, ангажована поједина лица на пословима који су предвиђени систематизацијом радних мјеста и по природи представљају послове државних службеника. Из постојеће документације се не може утврдити да ли је прије ангажовања извршилаца проведена процедура оглашавања потребе за попуњавањем радних мјеста и на који начин је извршен избор истих. Сматрамо да приликом запошљавања нових запослених треба испоштовати важећу регулативу којом је прописано заснивање радног односа уз поштивање принципа транспарентности и јавности. Такође је примјећено да су нека систематизована радна мјеста непопуњена, а да се већ дуже ангажују лица по уговору о дјелу. По уговору о дјелу ангажују се и запосленици за извршавање појединих послова (обезбјеђење, чишћење и сл.). Не процјењујући потребу за ангажманом

¹ MRevS 315, тачка 4. (ц): Интерна контрола – поступак који су обликовали и ставили на снагу они који су задужени за управљање, менаџмент и остало особље како би се обезбједило разумно увјерење о постизању циљева пословног субјекта у вези с поузданим финансијским извјештавањем, учинковитим и успјешним пословањем и удовољавањем примјењивих закона и регулатива. Појам "контроле" односи се на сваки аспект једне или више компоненти интерне контроле.

запосленика у периоду реорганизације, скрећемо пажњу на обавезу расписивања јавних огласа. Напомињемо да су по уговорима о дјелу, без јасно дефинисаних правила и критерија, ангажована и лица за послове координације са испоручиоцима, за израду ваздухопловних карата, за геометријско-урбанистичке послове, пројект менаџери и сл.

Препоручујемо да се ангажовање државних службеника и запосленика за извршење послова који су дефинисани Правилником о унутрашњој организацији врши у складу са процедурама утврђеним Законом о државној служби у институцијама БиХ и Законом о раду у институцијама БиХ. Неопходно је извршити анализу ангажмана по уговорима о дјелу у циљу рационализације ових издатака.

БХДЦА се финансира из Буџета институција БиХ и из средстава која остварује својом дјелатношћу путем наплате накнада од корисника услуга ваздушне навигације авионима који лете кроз ваздушни простор БиХ. Структуру одобреног буџета за 2009. годину чине средства из буџета у износу од 2.756.498 КМ и средства од прелета у износу од 4.965.502 КМ. EUROCONTROL² врши фактурисање и наплату средстава од прелета у име Босне и Херцеговине и трансферише их на рачун Трезора БиХ у Централној банци БиХ, одакле се по утврђеном кључу средства дијеле између БХДЦА, Федералне дирекције за цивилну авијацију-ваздухопловство и Дирекције за цивилну ваздушну пловидбу Републике Српске. Ова средства, у складу са EUROCONTROL принципима се користе за финансирање одређеног дијела расхода функција и служби Дирекције које директно или индиректно учествују у пружању услуга рутне ваздушне навигације, што се сваке године утврђује кроз процес израде рутне базе трошкова и јединичне цијене прелета. У базу рутних трошкова могу се уврстити само они трошкови који се односе на пружање услуга рутне ваздушне навигације. У случају да је одређени трошак резултат не само ен-роуте већ и других активности (терминалне, регулаторне), у базу рутних трошкова се укључује само онај аликвотни дио трошка који се искључиво односи на ен-роуте активности, а до којег се дошло претходном алокацијом трошкова у складу са одговарајућим прописима EUROCONTROL-а. Јединична цијена прелета добије се дијељењем укупних трошкова из базе рутних трошкова БиХ са укупним планираним бројем јединица услуге. Наведена методологија дефинисана је од стране EUROCONTROL-а и прописана Правилником о финансирању трошкова пружања услуга рутне ваздушне навигације у ваздушном простору Босне и Херцеговине³.

У циљу транспарентног трошења ен-роуте средстава, те једноставнијег утврђивања стварних ен-роуте трошкова успостављен је посебан пројектни код у ИСФУ систему. Међутим, без обзира на наведено не можемо потврдити да рачуноводство обезбјеђује поуздане податке за извјештавање у предметном сегменту, а у вези са чињеницом да нису јасно дефинисана правила евидентирања појединих текућих издатака који се евидентирају у оквиру главне књиге буџетских средстава или у оквиру главне књиге средстава од прелета. Не успостављање одговарајућег система евидентирања трошења средстава прелета може евентуално имати за посљедицу умањење базе за израчунавање јединичне цијене прелета што директно утиче на висину остварених прихода са једне стране,

² EUROCONTROL - Европске организације за безбједност зрачне навигације

³ Службени гласник БиХ, број 90/06

а са друге стране може евентуално утицати на неодговарајуће правдање трошкова према EUROCONTROL-у.

Потребно је дефинисати правила за евидентирање и успоставити поуздан систем евидентирања издатака по изворима финансирања (буџетска средства или средства од прелета) у циљу рационализације потрошње јавних средстава и утврђивања поуздане базе трошкова који настају приликом пружања услуга рутне ваздушне навигације у зрачном простору Босне и Херцеговине.

Ревизијом издатака за канцеларијски материјал утврђено је да су у 2009. години плаћене фактуре које се односе на ранији период. Ради се о 4 (четири) фактуре укупне вриједности 3.063 КМ из 2008. године. На основу Записника о савјештању стања са добављачем директор је донио интерну одлуку којом је дата сагласност на плаћање рачуна из 2008. године на терет буџета 2009. године.

Препоручујемо да се успостави ефикасан систем интерних контрола у процесу набавки материјала у циљу признавања расхода у моменту настанка обавезе како је то прописано Законом о финансирању институција БиХ⁴ и Правилником о рачуноводству буџета институција БиХ.

4. Буџет

Законом о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2009. годину одобрена су средства за БХДЦА у укупном износу од 7.722.000 КМ. Мјерама уштеда у буџету институција Босне и Херцеговине, у току 2009. године, одобрени буџет је умањен за 348.675 КМ. На основу три одлуке Министарства финансија и трезора (из јула, октобра и децембра), извршено је реструктурирање расхода у оквиру укупно одобрених издатака у износу од 1.500.000 КМ, а последица је промјене сједишта БХДЦА из Сарајева у Бања Луку, те успоставе сједишта БХАНСА у Мостару.

БХДЦА је исказала извршење буџета у износу од 6.573.621 КМ што је, у односу на расположива средства мање за 799.704 КМ или за 11%.

Структура одобреног и извршеног буџета по врсти расхода приказана је у Табели 1 у прилогу Извјештаја.

У инструкцији, коју је Министарство финансија и трезора доставило буџетским корисницима у фази израде пројекције буџета за 2009. годину, наведено је да у утврђеној горњој граници расхода по сваком буџетском кориснику нису обухваћена средства донација и кредита за поједине институције укључујући и БХДЦА. Наиме, Стратегијом развоја система за управљање зрачним саобраћајем у Босни и Херцеговини БХДЦА је одређена као носилац пројекта "ВНАТМ стратегија" (видјети тачку 7. Извјештаја). У вези са наведеним пројектом Босна и Херцеговина је 01. августа 2006. године потписала Уговор о зајму бр. 35288 са Европском банком за обнову и развој (у даљем тексту: EBRD) на 17.000.000 EUR. Такође

⁴ Службени гласник БиХ, број: 61/04, 49/09

потписани су и пројектни уговори између БХДЦА и EBRD, Супсидијарни уговор о зајму између Босне и Херцеговине и БХДЦА и Уговори о подршци пројекту између ентитета и EBRD. За отплату наведеног кредита (главнице, камата и накнада) планирана су средства у директним трансферима Буџета институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2009. годину у износу од 2.683.000 КМ.

Програм рада и извјештај о раду

Програм рада и извјештај о раду БХДЦА доставља Министарству комуникација и транспорта, са посебним освртом на реализацију Стратегије развоја система управљања ваздушним саобраћајем у БиХ.

5. Текући издаци

5.1. Плате запослених

Законом о платама и накнадама у институцијама Босне и Херцеговине⁵ утврђено је да запослени у БХДЦА, који обављају послове везано за управљање и контролу ваздушног саобраћаја имају право на додатак максимално до 30% од основне плате. У јануару 2010. године, Савјет министара БиХ је донијело одлуку о исплати ваздухопловног додатка, за период 01.01.-31.12.2009. године, у распону од 15% до 30% у зависности од радног мјеста. БХДЦА је на основу поменуте одлуке извршила исплату за 26 упослених у нето износу од 77.745 КМ (појединачно од 1.030 КМ до 5.350 КМ).

Подсјећамо да одлуке о исплати накнада Савјет министара БиХ доноси на приједлог буџетских корисника. Ревизијом предметних исплата уочили смо да је БХДЦА предложила, а да је одлуком и потврђено, право на додатак и за лица чији послови и задаци нису директно везани за управљање и контролу ваздушног саобраћаја (нпр. особе запослене у кабинету директора, у сектору за регулативу). Посебно напомињемо да су поједина лица остварила и накнаде за рад у пројектним тимовима (видјети тачку 5.2. Извјештаја), тако да су по оба основа у одређеним случајевима исплаћене накнаде и до 10.000 КМ. У конкретном случају не можемо потврдити да је задовољен принцип рационалног управљања буџетским средствима.

5.2. Накнаде за рад у комисијама

Савјет министара БиХ је у августу 2008. године донијело Одлуку о формирању пројектног одбора за реализацију пројекта управљања зрачним прометом у Босни и Херцеговини⁶ (БХАТМ стратегија - видјети тачку 7. Извјештаја). У вези са наведеном Одлуком донесена је, од стране Савјета министара БиХ и Одлука о утврђивању накнаде за рад у Пројектном одбору за реализовање пројекта управљања ваздушним транспортом у Босни и Херцеговини⁷. Одлука је донесена у фебруару 2010. године, којом се дефинише да иста ступа на снагу даном

⁵ Службени гласник БиХ, број: 50/08, 35/09, 75/09

⁶ Службени гласник БиХ, број: 64/08, 78/09

⁷ Службени гласник БиХ, број 7/10

доношења са примјеном од 01. јануара 2009. године. У Одлуци се наводи да се накнада исплаћује мјесечно на основу извјештаја о раду.

Сходно наведеним актима исплаћена је накнада за чланове тимова у укупном износу од 164.840 КМ, од чега за запослене у БХДЦА у износу од 145.036 КМ (појединачно од 1.500 КМ до 7.200 КМ). Запослени БХДЦА распоређени су у тимове на основу рјешења донесених од стране директора институције. Проведеном ревизијом нисмо се могли увјерити у постојање критеријума по којима је извршен распоред чланова тимова (ако се узме у обзир сложеност послова, а да су у појединим случајевима стручни сарадници вође пројектних тимова), нити шта су то у појединим случајевима додатни послови који нису дефинисани систематизацијом радних мјеста, с посебним освртом на неефикасност пројекта.

5.3. Накнаде студентима и ученицима

Ревизијом накнада трошкова запослених смо обухватили и накнаде ученицима и студентима за вријеме праксе и констатовали да су корисници ових накнада 24 стипендиста који су изабрани 2006. године премаведеној конкурсној процедури, а у циљу стицања звања овлаштени контролор ваздушног транспорта, чије школовање финансира БХДЦА у склопу реализације ВНАТМ пројекта (видјети тачку 7. Извјештаја). Стипендије се исплаћују у континуитету од 2006. године, а за ове намјене у 2009. години је исплаћено 129.600 КМ. Сматрамо да је потребно преиспитати основаност предметних исплата.

5.4. Путни трошкови

Ревизијом трошкова насталих реализацијом службених путовања, у најчешћем случају у иностранство, констатовали смо да се током 2009. године није досљедно примјењивао интерни правилник о службеним путовањима. Прегледом узоркованих налога за путовање примјењено је да се признају изразито високи рачуни за хотелски смјештај, чији износи указују да се ради о хотелима високе категорије, запосленим у БХДЦА којима то право не припада према интерном правилнику. На позицији 'трошкова смјештаја за службена путовања у иностранству' исказан је издатак у износу од 136.647 КМ. Наведено се правда чињеницом да се већи број путовања реализује за потребе обука запослених и да се том приликом користе услуге хотела који се налазе у непосредној близини центара за обуку. Међутим, приликом путовања, односно током боравка у иностранству правдају се, од стране свих запослених, високи рачуни за такси услуге што је између осталог утицало на исказивање издатка на позицији 'осталих путних трошкова у иностранству' у износу од 25.781 КМ.

Уважавајући потребу за континуираним службеним путовањима препоручујемо појачану контролу располагања финансијским средствима намијењеним за исплату трошкова службеног путовања, нарочито контролу одобрених и коришћених услуга смјештаја и такси услуга у иностранству.

5.5. Услуге репрезентације

Тестирањем рачуна за услуге репрезентације констатовали смо да се трошкови који се финансирају из прелета у највећој мјери плаћају готовином, односно исплатама из благајне. Тако је од укупно реализованих 31.212 КМ, извршено плаћање путем готовине у износу од 28.081 КМ, односно 89 %. БХДЦА интерним правилником о репрезентацији није обезбиједила адекватну могућност надзора над коришћењем средстава репрезентације, односно истим није дата реална могућност праћења трошкова по носиоцима и мјесту настанка. Током ревизије примјеђено је да се у великом броју случајева преноси право на признавање трошкова репрезентације на запослене у институцији (стручни сарадник, савјетник...). Не улазећи у сврху реализације истих, скрећемо пажњу да се с циљем безбједности и транспарентног трошења јавних средстава плаћање добављачима треба вршити путем ИСФУ система, односно преко Јединственог рачуна трезора, уз обезбјеђење да трошење буџетских средстава буде у функцији остварења циљева због којих је институција и основана. Такође, сугеришемо да се поднесе захтјев за издавање business картице, због честих путовања у иностранство руководиоца институције, а која узрокују исплате већих износа готовинских аконтација, те да се обезбједи поуздан систем интерних контрола над коришћењем исте.

Препоручујемо Дирекцији да обезбиједи ефикаснију контролу над коришћењем средстава репрезентације, као и да ажурира интерна правила Дирекције како би иста пратила промјене, а све у циљу рационализације ових издатака.

5.6. Услуге стручног образовања

На позицији услуга стручног образовања исказана је реализација у износу од 60.627 КМ. Проведеном ревизијом примјеђено је да је већи број запослених ишао на различите видове обуке и усавршавања. Међутим, не спорећи потребу континуираног усавршавања појединих запосленика, ради стицања знања и искуства потребних за ефикасно обављање послова и задатака Дирекције, нисмо се могли увјерити у постојање основа и реалне потребе за остваривање права по овом основу. Дирекција посједује план образовања и усавршавања запослених за 2009. годину, али ревидирањем истог примјеђено је да је признавано права усавршавања упосленим, а да исто није било условљено радним мјестом, у складу са постојећим Правилником о систематизацији радних мјеста, односно да поједина радна мјеста нису захтјевала такав вид едукације, тако да овај поступак упућује на остваривање личних интереса запослених за додатном едукацијом. Такође, Дирекција нема успостављен систем ефикасног дугогодишњег праћења усавршавања и едукације по особама, као ни преглед укупног финансијског улагања по запосленом, што онемогућава реализацију обавеза запослених дефинисаних интерним правилником о образовању и усавршавању.

Као посљедицу слабог система интерних контрола при реализације едукације констатовали смо да, је у 2009. години на основу Одлуке о прихватању извјештаја о савјету фактура, извршено плаћање Joint Aviation Authority (JAA) за услуга едукације из 2008. године у укупном износу 6.462,50 €. Посебно скрећемо пажњу на чињеницу да је наведена обавеза настала на основу самоиницијативне пријаве кандидата, који нису присуствовали обукама, а исте нису благовремено отказали.

Уважавајући чињеницу да у Дирекцији, по својој природи, поједина радна мјеста захтјевају континуирано усавршавање препоручујемо појачану контролу располагања финансијским средствима намијењеним за ове намјене, односно ефикасан систем интерних контрола за исказаним потребама за едукацију и усавршавање од стране упослених. Неопходно је да се посебним уговором регулишу међусобни односи Дирекције и упослених за које се врши издвајање ових средстава.

Успоставити систем интерних контрола који ће обезбиједити да се расходи евидентирају у складу са начелом модифицираног настанка догађаја односно у обрачунском раздобљу у којем су настали, како је то дефинисано одредбама Закона о финансирању институција Босне и Херцеговине.

6. Информациони систем

Провођењем ревизије сагледали смо стање у односу на претходне извјештаје и дате препоруке. Као најзначајнији пројекат урађен у 2009. години јесте изградња нове информационо комуникационе инфраструктуре у Бања Луци и Сарајеву. Препорука која се односила на полисе аутентификације за приступ информационим ресурсима је реализована. У фази реализације су препоруке које се односе на документовање система, израду безбједносне политике и процедура за креирање резервних копија и опоравак у случају нежељених догађаја.

Раније дефинисане препоруке које се односе на креирање развојног плана информатике и израду документације за све надоградње и модификације апликативног софтвера који су развили вањски добављачи, нису реализоване.

Информациони систем у Дирекцији је унапријеђен и прилагођен ефикаснијем пословању у односу на претходне године. У циљу даљег побољшања система ревизија даје сљедеће препоруке:

Реализовати све препоруке дате у ранијим извјештајима, а нарочиту пажњу обратити на креирање квалитетне документације апликативног софтвера који су развили вањски добављачи.

Завршити започете политике и процедуре које се односе на документовање новог информационо комуникационог систем.

Реализовати планирану информационо комуникациону инфраструктуру у Мостару.

7. ВНАТМ стратегија

Стратегија развоја система управљања ваздушним саобраћајем у БиХ (ВНАТМ стратегија) је изузетно сложен вишегодишњи пројекат, који нисмо ревидирали, али сматрамо потребним да укажемо на неке од расположивих информација. Изградњом "АТМ система БиХ", његовим пуштањем у оперативни рад и формирањем Пружаоца услуга контроле летења БиХ – ВНАНСР требало би да се успостави систем контроле ваздушног транспорта у надлежности институција БиХ. Пројекат је започет 2005. године када је процјењена вриједност истог у износу од 14,0 милонa EUR и планиран рок завршетка за крај 2007. године. Савјет министара БиХ је у априлу 2008. године усвојило Информацију о реализацији

ВНАТМ пројекта којом је прихваћено помјерање временских рокова и одређен крајњи рок за завршетак пројекта 01.11.2009. године. Међутим, БХДЦА је упутила Савјету министара БиХ приједлог да усвоји закључак о продужењу рока за завршетак ВНАТМ пројекта за 31.03.2010. године, када ће почети тестни рад ВНАТМ система и његово постепено увођење у самостални оперативни рад који ће почети 01.11.2010. године. Потпуно преузимање функција ВНАТМ система се очекује 01.11.2011. године. Савјет министара БиХ (према акту из децембра 2009. године) усвојило је Информацију о реализацији Стратегије управљања зрачним саобраћајем у Босни и Херцеговини – ВНАТМ стратегија (за период од априла 2008. до априла 2009. године) и продужило рок за завршетак пројекта према напријед наведеном приједлогу БХДЦА.

ВНАТМ стратегија се реализује кроз пет области: набавка и инсталација опреме за АТМ систем; грађевински радови на седам локација; оспособљавање служби контроле ваздушног саобраћаја; трансформација ваздухопловних институција и организација и секторизација ваздушног простора БиХ. За provedбу стратегије планирана су средства према изворима финансирања: 1) из кредитних средстава Европске банке за обнову и развој (EBRD) у износу од 16,75 милиона EUR (набавка и инсталација опреме 10,99 милиона EUR, грађевински радови 5,60 милиона EUR, и консултантске услуге 160.000 EUR); 2) из властитих прихода од рутних накнада у износу од 3,219 милиона EUR (оспособљавање служби контроле ваздушног саобраћаја). Према расположивим подацима закључени су сљедећи уговори: основни уговор за опрему, са шпанским испоручиоцем, на 7,1 милиона EUR и анекс на 1,6 милиона EUR; основни уговори за грађевинске радове око 5,0 милиона EUR, а анекси око 300.000 EUR; основни уговор за оспособљавање служби контроле зрачног транспорта на 3,2 милиона EUR и анекс за 'освјежење' знања на 478.000 EUR. Напомињемо да су процедуре набавки опреме и грађевинских радова финансираних из кредитних средстава проведене према правилима EBRD-а.

У току 2009. године усвојени су Закон о ваздухопловству Босне и Херцеговине⁸ и Закон о Агенцији за пружање услуга у ваздушној пловидби Босне и Херцеговине⁹, чијим усвајањем су створени услови за спровођење трансформације БХДЦА у регулатора за цивилно ваздухопловство БиХ и за успостављање Агенције за пружање услуга у ваздушној пловидби у БиХ (БХАНСА). Сходно одредбама Закон о Агенцији за пружање услуга у ваздушној пловидби БиХ сва имовина и средства набављена из кредита EBRD-а у оквиру реализације Стратегије ВНАТМ биће уписана у књиговодствене евиденције Агенције након њеног оснивања. БХДЦА ће као носилац реализације Стратегије ВНАТМ пренијети на Агенцију сва права и обавезе које произлазе из тога укључујући и обавезу враћања кредита Европској банци за обнову и развој. БХДЦА, у координацији са тијелима Агенције, реализоваће Стратегију ВНАТМ до потпуног успостављања јединственог система за пружање услуга обласне контроле ваздушног саобраћаја и оперативно-техничких служби.

У Информацији о реализацији ВНАТМ стратегије која је достављена Министарству комуникација и транспорта, у септембру 2009. године, БХДЦА истиче да на временску реализацију стратегије утичу два проблема, недостатак људских ресурса за извршавање пројектних задатака и реализација уговора о испоруци и инсталацији опреме са шпанским испоручиоцем INDRA Systemas S.A., те ризик

⁸ Службени гласник БиХ, број 39/09 од 19.05.2009. године

⁹ Службени гласник БиХ, број 43/09 од 02.06.2009. године

везан за немогућност исплате накнада за рад особљу ангажованом у пројектним тимовима.

С обзиром да Пројекат "ВНАТМ стратегија" траје од 2005. године, препоручујемо да БХДЦА заузме проактиван став којим ће се обезбиједити ефикасно и ефективно управљање наведеним Пројектом.

III КОРЕСПОНДЕНЦИЈА

БХДЦА је уручен Нацрт извјештаја о ревизији за 2009. годину ради достављања коментара на налазе ревизије.

У остављеном року од 15 дана, БХДЦА је доставила коментаре на налазе наведене у Нацрту извјештаја о ревизији који се односе на тачку 3., 5. и 6.

Достављени коментари, по нашој процјени, не садрже нове чињенице које би утицале на измјену налаза садржаних у Нацрту извјештаја о ревизији. БХДЦА је достављен одговор и по том основу овај Извјештај представља коначан извјештај без корекција у односу на Нацрт извјештаја о ревизији.

Ревизиони тим:

Мирсада Сијамић, виши ревизор

Наташа Павловић, ревизор

Нада Лацо, ревизор

Славиша Вуковић, ИТ ревизор

Анализа одобреног и извршеног буџета за 2009. годину

Табела

1.

Ред. број	Врста расхода	Одобрен и буџет по закону	Корекције - мјере уштеде по захтјеву ММФ	Ре структурирање и текућа резерва	Укупно буџет (3+4+5)	Извршене буџета	Разлика (6-7)	% (7/6)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I	Текући издаци	7.032.000	-348.675	-1.500.000	5.183.325	4.392.429	790.896	85
1.	Плате запослених	1.815.000	-63.525	-150.000	1.601.475	1.469.999	131.476	92
2.	Накнаде трошкова запослених	810.000	-64.800		745.200	510.633	234.567	69
3.	Путни трошкови	849.000		-260.000	589.000	556.894	32.106	95
4.	Издаци телефонских и поштанске услуга	96.000		10.000	106.000	83.683	22.317	79
5.	Издаци за енергију и ком. услуге	113.000		40.000	153.000	146.158	6.842	96
6.	Набавка материјала	66.000			66.000	55.523	10.477	84
7.	Издаци за услуге превоза и горива	77.000			77.000	71.699	5.301	93
8.	Изнајмљивање имовине и опреме	274.000		270.000	544.000	467.068	76.932	86
9.	Издаци за текуће одржавање	36.000		50.000	86.000	78.596	7.404	91
10.	Издаци за осигурање	22.000			22.000	10.803	11.197	49
11.	Уговорене и друге услуге	2.874.000	-220.350	-1.460.000	1.193.650	941.373	252.277	79
II	Капитални издаци	690.000	0	1.500.000	2.190.000	2.181.192	8.808	100
1.	Набавка земљишта							
2.	Набавка грађевина	250.000		1.200.000	1.450.000	1.442.329	7.671	99
3.	Набавка опреме	440.000		300.000	740.000	738.863	1.137	100
4.	Набавка осталих сталних средстава.						0	
5.	Реконструкција и инвес. одрж.						0	
III	Текући грантови	0	0	0	0	0	0	0
1.								
2.								
3.								
IV	Укупан буџет	7.722.000	-348.675	0	7.373.325	6.573.621	799.704	89
V	Донације	0	0	0	0	0	0	0
1.								
2.								
3.								
VI	Укупан буџет са донацијама	7.722.000	-348.675	0	7.373.325	6.573.621	799.704	89
VII	Број запослених	56			56	56	0	100